

INKERILÄISTEN viesti

5 / 2017

Onnea 100-vuotiaalle Suomelle!

TÄSSÄ NUMEROSSA – INKERILÄISTEN VIESTI 5 / 2017

KANSIKUVA

Nuuksion Luontokeskus

Haltian komea puu.

Kuva: A-S.S

Numero 6/2017 ilmestyy
viikolla 51.

Aineisto toimitukseen 1.12.
mennessä.

Numero 1/2018 ilmestymisai-
kataulu varmistuu seuraavaan
numeroon mennessä.

Pääkirjoitus: Saamme havainto-opetusta – meneekö se perille?.....	3
Inkeriläiset palasivat Hankoon	4
Inkeriläistäiteilijoiden akvarellinäyttely	7
Elämä, lyhyt matka - mutta rikas -jatko-osa	8
Kirja-arvio: Rehellinen ja kaunistelematon tarina suvun matkasta	11
Inkeriläisyydestä eilen ja tänään	12
Taiteilijaksi suvun naisten vanavedessä.....	14
Vallun vaellus osa 2	16
Arvo Survo monitaitoinen Inkerin lähetyspappi.....	21
Lyhyesti.....	22
Myyntissä olevat kirjat	22
Tapahtumakalenteri.....	23

INKERILÄISTEN VIESTI

JULKAISIJA

Suomen Inkeri-liitto ry.

www.inkeriliitto.fi

suomeninkeriliitto@gmail.com

Puheenjohtaja Alina-Sinikka Salonen

p. 040 743 7042

alinasinikka@gmail.com

TOIMISTO

Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset,

jäsenmaksut ja tuotetilaukset.

Osoite: Inkerikoti, Karjalatalo

Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki

tai p. 045 261 2342

APUA SUKUTUTKIMUKSEEN

suomeninkeriliitto.sukututkim@gmail.com

PANKKI

Kaikki Suomen Inkeri-liitto ry:lle tulevat

maksut: FI51 8000 1200 3063 64.

ILMOITUKSET/€

1/1 sivu 250€

½ sivu 135 €

¼ sivu 85€

Kuolinilmoitukset 17€

Kiitos- yms. ilmoitukset 10€

LEHDEN VUOSITILAUS 2017

40€ EU-maat

45€ muualle

TILAAMINEN

Maksu liiton tilille ja laskun viesti kohtaan

tilaajan nimi ja osoite. Nämä tiedot tulee

lähettää myös puhelimitse tai postitse

Suomen Inkeri-liitto ry:n toimistoon.

LEHDEN TOIMITUS

Päätöimittaja: Alina-Sinikka Salonen

Toimitussihteeri: Riikka Mahlamäki-

Kaistinen

ISSN 1236-9586

TOIMITUKSEN OSOITE

Renkkelintie 28, 40950 Muurame

p. 050 599 6773

inkerinviesti@suomi24.fi

INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖ

Hallituksen pj.

Antti Kokkinen

Haarniskakuja 4 A, 02610 Espoo

antti@tanttioy.com

+358 504860 044

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA

(hoitaa lehden tilaukset)

Viktor Aitman

Linbanev 6, SE-43835 Landvetter

p. +46 (0) 31916602

v_aitman@spray.se

Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili

173888-9

PAINOPIIKKA

Picaset Oy, Helsinki

Pääkirjoitus

Alina-Sinikka Salonen

SAAMME HAVAINTO-OPETUSTA – MENEKÖ SE PERILLE?

Useiden viikkojen ajan luonto on eri puolilla maailmaa näyttänyt meille voimansa. Tulvat ja tuulet, maanjäristykset ja tulivuorenpurkaukset tuntuvat kohtuuttomilta heitä kohtaan, jotka joutuvat niiden keskelle.

Tuhoja katsellessa ihmettelen: emmekö me todellakaan ymmärrä, millaista on, kun kodit hajoavat, ihmiset loukkaantuvat ja kuolevat, omaiset joutuvat toisistaan erilleen, elämä joudutaan aloittamaan tyhjästä. Ilmeisesti emme, koska maiden väliset sodat jatkuvat vuodesta toiseen. On käsittämätöntä, että tässä ”sivistyneessä” maailmassa sodat ylipäänsä ovat hyväksytyt keino hoitaa maiden välisiä ristiriitoja. Jokainen sukupolvi käy omat sotansa, ennen kuin se ymmärtää. Ymmärtääkö sittenkään?

Luonto on kohdellut Suomea tänä kesänä armollisesti. Näin voi sanoa, vaikka Kiira-myrsky saikin paljon tuhoa aikaan, ei kuitenkaan ihmisille. Salamointi ja jyrynä olivat minulle saman-aikaisesti ilotulitus ja konsertti, josta nautin parvekkeella istuen, kaikki valot sammutettuina. Elin mukana jokaisessa jyrähdyksessä ja salaman leimahduksessa. Tunsin olevani keskellä upeaa spektaakkelia. Koin kirjaimellisesti olevani osa luontoa. Tiesin, että

se saa luonnossa aikaan tuhoa, mutta sekin ikään kuin kuului siihen näytelmään. Koin, että me pienet ihmiset tarvitsemme tällaisia näyttöjä siitä, että emme ole niin kaikkivoipia kuin kuvitelimme olevamme. Jos luonto haluaa voittaa meidät, näin tapahtuu.

Seuraavana päivänä kiersin tutut lenkkipolkuni Keskuspuistossa, kameran kanssa tietenkin. Tuhot olivat olemattoman pieniä niihin nähden, mistä alussa puhuin. Kuitenkin ne olivat suurempia kuin olin osannut kuvitella. Kuivat kelojuuret olivat pystyssä. Mitä komeampi, tuuheampi ja elinvoimaisempi puu, sitä varmemmin se oli kaatunut. Näytti siltä kuin tuuli olisi tarvinnut kunnan vastuksen. Heikkojen kaataminen ei olisi ollut näytön paikka. Puiden, sähköpylväiden ja –lamppujen maassa makaavia sekasotkuja oli monissa kohdin kulkuesteinä.

Tämän lehden kanteen valitsin luontokuvan. Otin sen Nuukiossa Luontokeskus Haltianpuistossa neljä vuotta sitten. Ennen kuin päätin laittaa sen kanteen, lähetin kuvan Haltiaan ja kysyin, onko puu vielä pystyssä. Kyllä se on, kerrottiin minulle. Kiira-myrsky oli ylittänyt Nuukiossa melko rauhallisesti.

Nyt vaihdan aiheita: Kun luet tätä tekstiä, on Liittomme syyskokous todennäköisesti juuri pidetty. Jos olit paikalla, tiedätkin, että ensi vuoden alusta meillä on uusi puheenjohtaja. Viisi kertaa olen mielelläni ottanut puheenjohtajuuden ja toiminnan vastuun harteilleni. Nyt koin tarvetta luovuttaa tehtävän muille. Luin jostakin hienon ajatuksen, joka sopii tähän: ”Kun jotain tekee tarpeeksi pitkään, tietää, milloin on tullut tiensä päähän. Jotta velvollisuutensa täyttää oikein, pitää lähteä myös ajoissa pois.”

Kun kirjoitan tätä, en tiedä, kuka on seuraava puheenjohtaja. On hän kuka tahansa, toivon, että hänellä on paitsi viisautta, myös sydän paikallaan.

En vielä hyvästele, syksyn aikana on monta yhteistä tapahtumaa.

Alina-Sinikka Salonen
alinasinikka@gmail.com

INKERILÄISET PALASIVAT HANKOON

Marketta Wall

Vieraskoti Evangeliga toimi inkeriläisten vastaanottokeskuksena. Kuvassa on 29 Hangon kautta lapsena Suomeen tullutta matkalaista. Kuva: Heikki Jääskeläinen.

Jatkosodan aikana Hangossa toimi useita sotatapahtumiin liittyviä leirejä. Hanko oli ollut Neuvostoliiton vuokra-alueena talvisodan jälkeen 1940–1941. Tämän jälkeen hankolaiset pääsivät takaisin sotien runtelemaan kotikaupunkiinsa ja vaikka Hangossa ei enää sodittu, niin sota oli läsnä monien leirien vuoksi. Hangossa oli kolme venäläisten sotavankien leiriä, saksalaisten sotilaiden kauttakulkuleiri ja lisäksi Inkerinmaan pakolaisten etappileiri.

Kun saksalaiset joukot syksyllä 1941 etenivät Leningradia kohti, inkeriläiset siviilit jäivät sodan jalkoihin ja heidän oli pakko lähteä kotiseuduiltaan. Inkeriläiset koottiin Paldiskiin ja Suomen hallitus päätti 1.12.1942

siirtää heidät Suomeen. Merenkulkuhallituksen tuli huolehtia kuljetuksista ja 63 863 inkeriläisiä kuljetettiin Virosta Suomeen 27.3.1943–14.4.1944. Kuljetuksia oli yhteensä 145 ja useimmat Hangon kautta. Laivoja olivat mm. useat Suomi-nimiset alukset ja Aranda.

Hangon väestönsiirtoleiri perustettiin tammikuussa 1943. Sen päällikkönä oli aluksi V. Palmu ja leiri toimi Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön alaisuudessa. Evankelinen rukoushuone Esplanadilla oli puolustusvoimien käytössä ja Raaseporin Lotta Svärd -piiri piti siellä ruokalaa. Lotat järjestivät sinne myös inkeriläisten vastaanottoleirin. Leirin johtajana toimi lotta Gunlög Dahl 24.6.1943

lähtien. Rukoushuoneessa oli tilat 400 henkilölle. Käytössä oli viisi sinihappokammiota desinfiointia varten ja vaatteet käsiteltiin myös kuumassa ilmassa. Rukoushuoneen lähelle Hagan puistoon rakennettiin kolme suurta täisaunaa ja upseeri, neljä aliupseeria sekä 20 miestä hoitivat desinfiointilaitteita.

Inkeriläiset majoitettiin erillisiin yleisiin tiloihin ja lisäksi venäläisten sotavankien Hanko Pohjoisen ja Täktomin sotavankileireille. Näistä parakeista ei ole enää mitään jäljellä. Täktomin leiri sijaitsi noin viisi kilometriä kaupungin ulkopuolella venäläisten vuokra-aikana rakentaman lentokentän vieressä ja niihin parakkeihin oli vuokra-aikana majoitettu venäläi-

siä lentäjiä. Sotavuosina kaikki 16–60-vuotiaat suomalaiset olivat työvelvollisia ja Hangossa he auttoivat mm. Täktomin maanviljelijöitä sadonkorjuussa. Kun työvelvolliset olivat korjanneet Sjöbergin tilan perunasadon, inkeriläiset pyysivät päästä pelolle katsomaan, jos sieltä löytyisi vielä perunoita. Isäntä oli hämmästynyt, kun inkeriläiset löysivät vielä monta säkillistä perunoita.

Inkeriläiset olivat vain muutamia päiviä Hangossa. Täällä he kävivät saunassa ja saivat ruokaa sekä puhtaat vaatteet. Heidät lähetettiin sitten eteenpäin muille pakolaisleireille ja myöhemmin heidät sijoitettiin maataloustöihin tai muihin tehtäviin eri puolille maata. Suuri osa inkeriläisistä oli huonokuntoisia vanhuksia ja lapsia ja 121 heistä menehtyi laivamatkalla tai Hangossa. Inkeriläiset saivat sittemmin kokea kovia. Heidät oli palautettava Neuvostoliittoon 1944, mutta nämä kuljetukset tehtiin rautateitse, eivätkä ne koskeneet Hankoa. Jotkut inkeriläiset olivat kuitenkin ehtineet lähteä Ruotsiin ja jotkut onnistuivat suomalaisten avustuksella jäämään Suomeen.

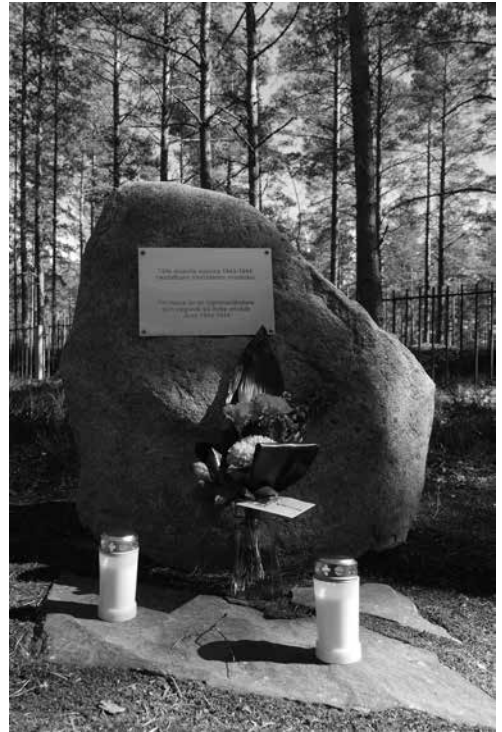
”Suuri osa inkeriläisistä oli huonokuntoisia vanhuksia ja lapsia ja 121 heistä menehtyi laivamatkalla tai Hangossa”.

Suomen Inkeri-liitto järjesti lauuantaina 6.5. puheenjohta-

jansa Alina-Sinikka Salosen johdolla retken Hankoon ja lähes 100 Suomessa asuvaa inkeriläistä tutustui inkeriläisten jatkosodanaikaisiin vaiheisiin Hangossa Marketta Wallin opastuksella. Opastuksen aikana käytiin vastaanottokeskuksen, silloisen Evanke-lisen rukoushuoneen ja nykyisen Vieraskoti Evankeligan pihalla, satamassa, eri majoitustilojen luona ja Uudella hautausmaalla.

Retkeläisistä 29 oli tullut lapsena evakointikuljetusten mukana Hankoon. Hilma Haponen kertoi, että hänen perheensä oli asunut lähes koko marraskuun 1942 havumajoissa lähellä Kloogan asemaa, ennen kuin he pääsivät junalla Paldiskiin ja sieltä Lokki-nimisellä kalastusaluksella Hankoon. Laivalla heidät majoitettiin viereen lastiruumaan. Oli kova myrsky ja lähes kaikki olivat merisairaita. Vihdoin tultiin Hangon satamaan ja kun laiva oli kiinnitetty laituriin, ruorimies sanoi: ”Se, joka vielä jaksaa, kiittäköön Jumalaa, että selvisimme tästä myrskystä. Ja ihme kyllä alhaalta ruumasta tuli ylös aikamoinen joukko ihmisiä, jotkut vaivalloisesti kompuroiden ja silloin kajahti uskomattoman voimakkaasti virsi: ”Jumala ompi linnamme”.

Hilma Haponen muisteli, kuinka laivalle saapuivat lotat, jotka

*Hangossa 1943–1944 menehtyneiden inkeriläisten pakolaisten muistomerkki Hangon uudella hautausmaalla.
Kuva: Heikki Jääskeläinen.*

tarjosivat kaurapuuroa ja marjavettä juotavaksi. Lotat olivat kauniita nuoria naisia lottapuussa ja valkoisissa esiliinoissaan. Lapset nousivat sitten läheiselle Kuningattarenuoren kalliolle katsomaan myrskyvää merta. Muutamat vanhukset olivat menehtyneet laivamatkan aikana ja elossa olevat huonokuntoiset vietiin Lohjalle sairaalaan, missä jotkut kuolivat ja haudattiin Lohjan hautausmaalle.

Reino Räikkönen oli 8-vuotias tullessaan Hankoon ja hänen mieleensä on jäänyt Täktomin leiri, jossa inkeriläiset olivat piikkilanka-aidan toisella puolella ja venäläiset sotavangit toisella puolella. Lilja Skibjuk-Tatti kertoi, että hänet kastettiin 5-vuotiaana Hangossa. Myös

serkku kastettiin ja kummeina oli sukulaisia. Lilja sai Hangon majoitusparakissa tulirokkotartunnan ja hänet vietiin Tampereelle kulkutautisairaalaan. Lilja muistaa, kuinka hänen parantuttuaan Lempäälään asettuneet isä ja äiti tulivat hakemaan hänet. Lilja nostettiin penkille seisomaan ja hänet puettiin uuteen sinivalkoiseen kesämekkoon ja uudet kengätkin hän sai.

Hangon retki päättyi rovasti Heikki Jääskeläisen toimittamaan hartaushetkeen Uudella hautausmaalla Hankoon haudattujen inkeriläisten muistomerkin äärellä, missä retkeläiset virittivät monia lauluja, mm. Omal maal. Sanoja ei tarvittu, ne olivat muistissa.

”Lilja nostettiin penkille seisomaan ja hänet puettiin uuteen sinivalkoiseen kesämekkoon ja uudet kengätkin hän sai”.

Lähteet: Hilma Haposen muistelmat 2017. Marketta Wallin haastattelut 2016 ja 2017.

Painetut lähteet: Ekström, Birgitta: Hangon evankelinen liike. Teoksessa Maailman valo, Hangon hengellisen elämän ilmaismuotoja. Hangon museon julkaisusarja no 11. Tammisaari 1992.

Nieminen, Jarmo: Fängsläger och interneringsläger i Hangö. Teoksessa Hangö i andra världskriget. Försvarshögskolans Krigshistoriska institution, publikationsserie 2 N:r 20. 2013

Hilma Haposen kertoo opas Marketta Wallille laivamatkastaan Hankoon. Kuva: Heikki Jääskeläinen.

Olen kuullut on kaupunki tuolla -laulu ei jättänyt ketään kylmäksi. Esilaulajina Heikki Jääskeläinen ja Alina-Sinikka Salonen. Kuva: Irma Kähäri.

INKERILÄISTAITEILIJOIDEN AKVARELLINÄYTTELY

Kuva: Alina-Sinikka Salonen

Inkeriläissyntyinen Liittomme monitoimimies Toivo Tupin oli kevään aikana suunnitellut inkeriläissyntyisten taiteilijoiden yhteisnäyttely, joka oli omistettu 100-vuotiaalle Suomelle.

AKVART-GALLERIASSA pidetyn näyttelyn nimenä oli SUOMI SYDÄMESSÄ. Gallerian osoite on Humalistonkatu 1, ja siellä on aina esillä vain akvarelleja. Näyttelyn avajaiset olivat ma 7.8. klo 20 ja se sulkeutui 20.8.2017.

Näyttelyyn oli saatu akvarelleja Toivo Tupinin lisäksi seuraavilta inkeriläistaustaisilta taiteilijoilta: *Toivo Rännäli, Irina Sulkanen, Age-Elisa Riekinen, Olga Malycheva ja Gennadi Leontjev.*

Hyvät lukijamme.

Lehden tilausmaksun ja henkilöjäsenen jäsenmaksun tilillepanokortit vuodelle 2018 ovat seuraavan lehtemme numeron 6 / 2017 välissä. Maksamalla maksut eräpäivään mennessä varmistatte lehden tilauksen ja jäsenyytenne myös vuonna 2018.

Toimistonhoitaja

ELÄMÄ, LYHYT MATKA - MUTTA RIKAS

Sinikka Paavilainen

Liisa Tenkun haastattelujen pohjalta

Jatkoa lehdessä 4/2017 alkaneelle tarinalle

Laivojen lähdöt aamuvarhain Kloogasta olivat elämän kohokohtia. Monet inkeriläiset pelkäsivät merimatkaa. He halusivat Suomeen, mutta he vierastivat merta. Laivan irtautuessa laiturista me lotat vilkutimme rannassa ja lauloimme Inkeriläisten kansallislaulua:

*”Kerran kaikuu vielä kaunis soitto
kautta kalleimman synnyinmaan,
valon, vapauden ompi voitto, riemuiten käy kansa laulamaan:
Kuullen kutsumusta mielin innoin
kaikuapi silloin täysin rinnoin:
Nouse Inkeri, sun laulus soi!
Nouse, päiväks jo vaihtuu koi.”
(sävelt. Mooses Putro 1899)*

Iltaisin oli usein juhlia. Siirtoväkeä ahtautui parakkiin sata määrin, puhuttiin, vastasimme kysymyksiin ja kerroimme Suomesta. Ja kaiken aikaa sota riehui ympärillämme. Valistuslotta Mari Virolainen järjesti illanistujaisissa ohjelmaa.

Paldiskissa tapasin miehen poikansa kanssa. Perhe oli ollut Hatsinan asemalla lähdössä Suomeen, kun ryssän kauoktykillä ampuma ammus tappoi miehen vaimon ja kaksi tyttäätä. Tällaisia tarinoita kuulimme joka päivä. Kärsimysten keskellä luonto antoi kauneudessaan voimia jatkaa raskasta työtä. Niitty

välkehti keltaisenaan kulleroita. Sireenit ja omenapuut kukkivat. Käki kukkui aina, ja yöllä kuului surisevaa kehrääjälinnun laulua. Paldiskin sataman lähellä oli iso sotalaiva kyljellään. Kloogassa ruokalistalla oli usein ankeriasta, josta pidin kovasti. Kuulin, että ankeriaat syövät myös ihmisenlihaa laivahylkyjen ympäriltä. Sen jälkeen en pystynyt enää koskaan syömään ankeriasta.

Käydessämme Tallinnassa rahantalletusasioissa lottapukumme herättivät huomiota. Ihmiset tuijottivat ja vastaantulijoiden kasvoilta paistoi kysymys: tulevatko suomalaiset auttamaan meitä?

Kun pysähdyimme juomaan kahvit pienessä kahvilassa, myyjä huokaisi: ”Suomen tyttöjä.” Kauppojen muutoin tyhjiissä ikkunoissa oli suuria Adolf Hitlerin kuvia, joiden alla teksti: ”Adolf Hitler, unser Befreiter.” Virolaiset naureskelivat tekstille: ”Adolf Hitler, unser Befreiter vom Späck, Butter und Eier.” (Adolf Hitler, vapauttajamme laskista, voista ja munista.)

Suuret kastanjapuut kukkivat Tallinnassa. Luutnanttimme päättivät käydä kahvilla linnan Valtiopäiväsalissa. Saksalaiset olivat tehneet siitä upseeriravintolan. Sinne ei tietenkään laskettu naisia, joten minun piti jäädä Heljän kanssa holviin alas odottamaan. Harmitti niin vietävästi. Pyysimme vartiosotilasta yhdistämään puhelun lin-

nan päällikkö-upseerille. Heljä selitti puhelimesta, että täällä oli odottamassa kaksi suomalaista lottaa ja lotat vastasivat arvoltaan upseereita. Pyysimme päästä upseeriravintolaan. Upseeri suostui ja käski vartiosotilasta päästämään meidät sisälle. ”Ensimmäiset naiset täällä, so-tilas mutisi.

Pöydissä istui upseereita ja me valitsimme itsellemme sopivan pöydän. Upseerit katsoivat meitä silmät hämmästyksestä ymmyrkäisinä. Odottaessamme kahvejamme näin salin keskelä korokkeella olevan flyygelin. Huomasin heti, että se oli Bechstein-flyygeeli, olinhan suorittanut Sibeliuksen Akatemiassa pianonsoiton opettajan tutkinnon. Soitin Sibeliuksen Jääkärimarssin. Saksalaisista upseereista kukaan ei näyttänyt tuntevan kappaletta, mutta saimme heiltä ja suomalaisilta upseereilta valtavat taputukset. Sitten joimme kahvit.

Ajellesamme Tallinnasta kohti Kloogaa, ohitimme tieltä syrjässä olevan vihreän puuhuvilan. Suuri kyltti kertoi paikan olevan ILUSA SUVITUSKOHT. (Hauska kesänviettopaikka). Suomenkielinen ilmaisu oli kovin arkinen verrattuna eestinkieliseen. Matkalla kuulimme eestiläiseltä tohtori Muidolta, että viime kuljetuksessa laivauksen mukana pakeni Suomeen Paldiskin virolainen komentaja.

KULISSEISSA TAPAHTUI

Vapaahetkenämme ajoimme pyörillä Heljän kanssa rannalta sisämaahan päin. Metsä aukeni niityksi. Sen keskellä oli korkeilla piikkilanka-aidoilla ympäröityjä parakkeja. Kaksi naista juoksi aidan luo ja huusi saksaksi: ”Leipää. Onko teillä leipää?” Toinen naisista ojensi minulle kultaista korvarengasta: ”Olkaa niin hyviä, antakaa leipää.” Eihän meillä leipää ollut, lähdimme pois. Parakki hävisi metsän pimentoon, mikä paikka tämä oikein oli? Mitä siellä tapahtui, ja keitä nämä ihmiset olivat? Päätin vaieta asiasta. Kysymys jäi hiertämään ajatuksisani.

Halusimme tutustua Inkeriin ja sen asukkaisiin enemmän kuin vain Paldiskin ja Kloogan ympäristössä. Kesäkuun lopussa minulle järjestyi leirin lääkärin Saara Nopolan kanssa matka Tallinnaan, Inkeriin, Spankkovaan, Hatsinaan ja Narvaan. Tallinnassa majailimme Palatin upeassa huoneessa. Hotelli oli täynnä saksalaisia upseereja. Jokaisen oven ulkopuolella seisoi kiillotettu saapaspari. En voinut vastustaa kiusausta. Hain huoneestani vesikannun, valitsin kiiltävimmät saappaat ja kaadoin niihin vettä. Estonia teatterissa esitettiin ooppera Madame Butterfly - se oli kerrassaan hieno. Teatterissa näyteltiin luonnollisesti, kun Suomessa oopperalavoilla etupäässä seistä jökötettiin ja laulettiin. Rakastuin Tallinnaan, ihailin sen vanhaa linnoitusta, torneja

ja kapeita kujia.

Ilta junassa Narvaan oli unohtumaton. Juna oli täynnä lomalta palaavia eestiläisiä upseereita ja sotilaita. Keräännymme yhteen ja lauloimme suomalaisen kansanlaulun, miehet heti perään eestiläisen, me suomalaisen ja näin jatkettiin. Laulut kumpuivat spontaanisti, kuin samasta sydäimestä. Laulettiin, pidettiin hauskaa ja naurettiin näissä omalaatuisissa heimojuhlissa. Ilonpidostamme huolimatta ilmassa oli jotain järkyttävää ja repivää. Nuori upseeri kertoi olleensa Tallinnassa perheensä luona kahden päivän lomalla. Loman sai vain kerran vuodessa. Juna pysähtyi jollakin pienellä risteysasemalla, eräs mies hyppäsi ulos ja toi vaunuun ison kimpun tummanpunaisia pioneja. Kukat loistivat kenttäpakissa matkalaukun päällä.

*”Hain huoneestani
vesikannun, valitsin
kiiltävimmät saappaat
ja kaadoin niihin
vettä.”*

Halusin oppia Saarenmaan valssin sanat. Luutnantti Arno Soost kirjoitti kaikki säkeistöt muistikirjansa sivuille ja repäisi sivut muistikirjastaan minulle. Minulla on vieläkin hyvässä tallessa nämä eestinkieliset Saarenmaan valssin sanat ja yksi pionin terälehti. Sitten juna pysähtyi jollakin risteysasemalla ja koko vaunu tyhjeni hetkessä sotilaista. Olimme osastossa yksin, minä, Nopola ja kimppu kuolevia pio-

neja. Matkamme jatkui Jamburgiin eli Jaamaan, jonne juna kulki Narvan kautta.

Viivymme Narvassa muutaman tunnin. Kaupunkia pommitettiin koko ajan. Narva – joen kahta puolin seisovat vanhat linnat, läntisellä rannalla Hermannin linna, itärannalla Ivanin linna. Itä ja länsi vastakkain – niin kuin ovat aina olleet.

Jaaman puutalokaupungista oli jäljellä vain rauniokasoja. Odotimme heil-hitler kyytiä itään, mutta yhtään autoa ei ilmaantunut. Eräs ohi kulkeva Hauptmann kertoi, että Narvasta on tulossa ylimääräinen juna. Lauloimme hänelle kiitokseksi: ”Mä oksalla ylimmällä oon Harjulan seljälteen...”

Odotimme asemalla junaa, jota ei koskaan tullut. Illalla kävelimme Ortskommandatuuriin tiedustelemaan junan tuloa. Sieltä meidät ohjattiin Nachtquartieriin. Yöllä heräsimme valtavaan jyrinään. Venäläiset pommikoneet lensivät Narvaan päin ja koneista pudotettiin pommeja matkan varrelle.

Seuraavana aamuna matkamme jatkui Elissavettiinan asemalta jalan kohti Spankkovan kylää. Harmaat matalat rakennukset kyyhöttivät kyljikkäin kylää halkovan tien molemmin puolin. Seisoimme kylän laidalla kirkkaassa auringon paisteessa reput selässä kuin pyhiinvaeltajat. Erästä talosta juoksi naisihminen ja huusi meille: ”Suomen tyttöloi.”

Meidät ohjattiin riemusaatossa taloon, jossa Jussi asui pappina Spankkovassa käydessään. Ystävällinen, myhäilevä Sohvi-

Liisa ja Jussi Tenkku kuvattuna kotonaan vuonna 2004.

emäntä kantoi pöytään aamiasta, korviketta, munia, rahkaa, piirakoita ja voileipiä. Väkeä lappasi koko ajan lisää sisälle taloon. Koko kylä näytti tulevan tapaamaan meitä.

”Koska meit käyvää keral Suomeen viemään?” Ihmiset kysyivät.

Kävimme illalla kävelemässä kylällä. Naapurin vanha iloinen emäntä huikkasi meille: ”Kah, näkkeehä vielä omia ihmisiäkkii.”

Matkamme jatkui Hatsinan kautta Kolppanaan. Leningradista ja Oranienbaumista kuului kaukaista jyryniä. Hävittäjä lensi ylitemme. Jäimme maantien laitaan odottamaan heil- kyytiä Hatsinaan, Inkerinmaan ainoaan kaupunkiin.

Hatsinan kirkkojen kupolit ja korkea obeliski erottuivat selvästi. Kaupungissa on ”rintkapäivä”, toripäivä. Armeijan ajoneuvojen välissä vaelsi laihojen hevosten vetämiä vankkureita. Hatsina oli venäläinen kaupunki, joten toripäivänä oli paljon venäläisiä liikkeellä. Tori oli avoin kenttä, jossa oli myytävänä kaikkea maan ja taivaan väliltä:

V a n h o - ja kirjoja, käytettyjä vaatteita, peilejä, astioita, kenkärajoja, rikkinäisiä matkalaukuja, hevosenlänkiä, tekokukkia ja muuta roinaa.

Kentän toisella reunalla oli myytävänä ruokaa. Myyjän kopasta pilkkotti lihapaloja, joiden päällä karpäset ahnaasti parveilivat. Torilta lähtiessämme löysimme jäätelöä myyvän vanhan, parrakkaan miehen. Mies painoi jäätelönappeja puumuotilla peukaloaan vasten. Peukaloa ei ole pesty aikoihin. Muusta kujan hygieniasta puhumattakaan. Paahtava helle sai minut janoamaan kylmää jäätelöä. Ajatukseni liisivät kauaksi maallisista asioista. Suljin silmäni ja nautin taivaallisesta kermajäätelöstä.

Torilta jatkoimme keisarillisen Hatsinan palatsin puistoon, jonka rehevä vihreys antoi kaupungille puistomaisen tunnun. Katariina Suuren puolisolleen Paavali I:lle rakennuttama linna oli valtavan suuri, mutta kaikki keisarillinen loisto oli sodan myötä mennyttä. Palatsia ympäröivässä puistossa kranaattien aukirepimät käytävät olivat järkyttävä näky. Pommitusten runtelemista kanavista ja valkoisista kaarisilloista oli tuskin mitään jäljellä. Leveän kanavan rannalle rakennetun – keisarinan uimahuoneen – ”Rakkauden temppelein” ovet roikkuivat sara-

noiltaan. Temppelein sisäpuolella seinää koristivat ammusten ruhjomat upeat maalaukset, katossa amoriinit ampuivat nuolillaan ”Rakkauden jumalatarta”. Ruusuköynnösornamentit kiersivät korkeita seinää. Sisällä palatsissa kävelimme tyhjien salien läpi. Saksalaiset olivat vieneet mennessään kaiken irtaimen. Rakennuksen edessä Paavali I:n patsas vartioi tyhjää palatsia.

Kaupungin kaikkialle näkyvä maamerkki – obeliski – ohjasi meidät ulos puistosta. Päädyimme inkeriläisten leirintäalueelle. Kosteat, pimeät vajot olivat täynnä ihmisiä, jotka kyselivät milloin päästään Suomeen. Milloin lähtisi siirto Paldiskiin ja Kloogaan?

Leiriltä poikkesimme lähellä sijaitsevaan venäläiseen sairaalaan. Kuljimme siivoamattomien, epämiellyttävän hajun täyttämien huoneiden läpi. Potilaat viruivat oljilla tai patjoilla, vierellään kuivunut leivänpala.

Juhannusaattoa vietimme Kolppanassa. Aamukahdeksalta kirkko oli täynnä ja kirkonmäki mustanaan ihmisiä, vaikka juhla alkoi vasta kymmeneltä. Naisväki oli kietonut päänsä mustiin tai valkoiisiin pitsi- ja silkkihuveihin. Vaaleisiin leninkeihin pukeutuneet rippityöt kiersivät kulkueena kirkon miesten perässä kirkon ympäri.

”Jeesus johdata tiemme kulkua...”, kiiri kesäamuna kirkkaana ja voimallisena.

Liisa Tenkun tarina jatkuu tulevassa Inkeriläisten viestissä.

KIRJA-ARVIO

Rehellinen ja kaunistelematon tarina suvun matkasta

Matti Taina: *Esi-isien maassa*
353 sivua

kustantaja Books on Demand,
Helsinki, Suomi.

Kirjailija Matti Taina on lyhyellä ajalla julkaissut kaksi merkittävää inkeriläisyyttä käsittelevää teosta. Vuonna 2015 ilmestyi Hyvästi Inkeri ja elokuussa 2017 kirja *Esi-isien maassa*. Historiallinen sukukirja kertoo inkerinsuomalaisen Tainan perheen elämästä ja kokemuksista viime sotien ajalta Inkerinmaalla ja Suomessa 1950-luvulta nykypäivään. Se antaa vastauksia moniin Inkerin kansan kohtaloo koskeviin kysymyksiin.

Kirja on varsin monipuolinen ja monivaiheinen ja tapahtumat sijoittuvat Suomen ja Inkerin lisäksi Viroon, Saksaan, Ruotsiin ja entiseen Neuvostoliittoon. Kirja alkaa tiiviillä Suomen lähihistorian esittelyllä, ikään kuin taustaksi sisällölle.

Tainojen tie Inkerinmaalta alkaa Saklinan kylästä n. 40 km etelään Pietarista.

Saksan valloitettua Inkerinmaan ja alkaessa piirittää Pietaria, myös Tainat joutuivat mukaan sodan pyörteisiin, ja koko Inkerin kansa tapaan, joutui kokemaan Stalinin vainot ja sodan mukanaan tuomat muut vaivat sekä Inkerinmaan tyhjentämisen ja venäläisen väen asuttamisen entisille kotisijoille.

Kirjan tapahtumat jatkuvat inkeriläisten siirrolla Suomeen ja heidän sijoittumiseensa, sekä

kotoutumiseensa uuteen, joskin samalla entiseen, esi-isien maahan ja sen elämäntapoihin. Sodan runtelema Inkerin kansa hajotettiin eri puolille maailmaa. Suomeen siirrettiin sodan jaloista pois n. 63 000 inkeriläistä. Neuvostoliitto vaati omia kansalaisiaan palautettaviksi takaisin Neuvostoliittoon. Suuri osa inkeriläisistä palasikin uskoen pääsevänsä entisille kotisijoilleen ja tapaavansa sinne jääneitä sukulaisiaan. Tällainen toive ei kuitenkaan toteutunut. Noin 54 000 palanneen kohtalona oli joutua karkotetuksi kauaksi kotiseudultaan, pitkälle keski- Neuvostoliittoon ja ihan Siperiaan asti kärsimään epäinhimillisistä oloista, nälästä, kylmyydestä ja vainoista. Moni ei kestänyt, vaan jäi Siperian tansereille. Suomeen jäi inkeriläisiä noin 8 000, joista Ruotsiin pakeni noin 4 000.

Kirja kertoo Tainojen suvun jäsenten yritteliäisyydestä, uskosta ja sitkeydestä, joka toi kauniin tuloksen.

Rautaesiripun auettua Tainatkin, monien muiden inkeriläisen tavoin, pystyivät käymään entisillä kotiseuduillaan. Näistä matkoista Matti Taina kertoo mielenkiintoisesti ja avoimesti. Kysymyksessä eivät ole mitkään tavanomaiset turistimatkat, vaan jännittävät tilanteet ja tapahtumat vievät lukijan mukaansa. Kerronnan yksi ilahduttavan hyvä puoli onkin se, että Taina on tekstissään rehellinen ja kaunistelematon.

Mitä kaikkea Inkerin kansa onkaan saanut kokea! Näistä Matti Taina kirjoittaa kiihköttömän realistisesti. Kirja tuo mielen-

kiintoisella tavalla esille myös Inkerin murteen, joka monelta on jo jäänyt passiiviseksi. Nyt se riemastuttavasti nousi taas esille. Taina on kirjoittanut tarkasti, muistanut yksityiskohtia, merkinnyt kuulemansa muistiin. Näistä voi olla kiitollinen.

Mikä sitten lieneekään Inkerin kansan tulevaisuus jää meille tässä vaiheessa avoimeksi. Meitä on maailmalla edelleen hajanaisesti, Petroskoissa, Karhumäessä, Pietarissa, Virossa, Ruotsissa ja Suomessa, pieniä ryhmiä kaudempanakin, aina Amerikkaa ja Australiaa myöten.

Matti Tainan kirja ansaitsee suuren kiitoksen ja sen toivoisi löytävän tiensä monen kantasuomalaisen, kuin myös inkerinsuomalaisen kodin kirjastoon lasten ja lastenlasten luettavaksi. Vaikka inkeriläisten joukko pienenee ja sulautuu isompiin kansanryhmiin, jää historia kertomaan kärsineen, mutta sitkeän kansan kohtalosta upeaa selvitysmistarinaa.

Reino Läärä

Rehtori Salosta, eläkkeellä
Kirjoittanut teoksen *Jää hyvästi, Inkerinmaa*

Kirjan ostaminen. Katso "Lyhyesti"-palsta lehden sivulta 22

INKERILÄISYYDESTÄ EILEN JA TÄNÄÄN

Juhani Valo

Inkerin kukkakedolla Sisko Pörsti, Aini Saltekova ja Genrih Multanen

Inkeri-iltapäivä 16.9.2017 Inkerikodissa

Kaksi hyvää ja kiinnostavaa puheenvuoroa

Sadesäällä koristeltu iltapäivä tarjosi kahden luennoitsijan, Sisko ja Juhani Pörstin, voimin 17 kuulijalle tietoa Siskon kahdesta kirjan ”Kaukana omalta maalta” ja ”Kaksi sateenkaarta” suhteesta inkeriläisyyteen että Juhaniin työmuisteluista Inkerin kirkosta, sen historiasta ja nykyisistä haasteista.

Mielenkiintoisissa puheenvuoroissa, jotka Sisko Pörsti aloitti, tuli itselleni jonkin verran lisää uutta tietoa medioissamme melko vaietuista asioista - kun kyseessä oli tietoja inkeriläisten elämästä ja kohtalosta. Nämä

Siskon kirjat kertovat nuorten rakkaustarinasta sekä heidän jatkoelämästään.

Suomen mediabiljaisuus, vaikeneminen

Stalinin aikaiset vainojen vuodet ovat tuottaneet lukuisia kirjoja ja niiden sisältöä tarkastellaan useimmiten joko omien tai lähisukulaisten kokemusten valossa. Niin näissäkin Sisko Pörstin kirjoissa. Toinen yleinen piirre näille muisteloille on, ettei niitä saatu aikoinaan julkaista Suomessa, jota kuitenkin mainostettiin vapaana maana. Sitä se ei ollut, jos kirjat koskivat rajantakaisia inkeriläisiä, itäkarjalaisia, tai baltteja. Suomessa väitettiin vielä vuonna 2011, että tapahtumia Inkerissä ei voi kuvata mus-

tavalkoisesti, mikä vain todistaa sen, että edelleenkin ei tiedetä, eikä haluta tietää inkeriläisten kohtaloista. Suomalaiset eivät muutenkaan kovin avosydämissä ottaneet vastaan paluumuuttajia 1990-luvulla.

Sisko Pörsti mainitsikin, että HS:n arvostelija väitti kuinka Siskon kirjan päähenkilö JOUTUI pakenemaan vainoja; todellisuudessa heidät karkotettiin.

”Ahkerat inkeriläiset julistettiin Stalinin johdolla kulakeiksi.”

Inkeriläiset joutuivat aikoinaan hahmottamaan painostettuina

ja syytettiin maailmankuvaansa kahden totalitaarisen valtion jauhinkivinä, Saksan ja Neuvostoliiton. Ahkerat inkeriläiset julistettiin Stalinin johdolla kulakeiksi ja heidät karkotettiin Siperiaan tai leireille, mikäli selvisivät hengissä sinne asti. Näistä asioista virallinen Suomi vaikenä aina 1990-luvun alkuun saakka, vaikka tietoa olisi ollut saatavilla painettuna tai henkilöhaastatteluissa.

Inkerin evankelis-luterilainen kirkko, historiaa ja nykyisyyttä

Juhani Pörsti pohdiskeli omien kokemustensa ja ajankohtaisten tapahtumien äärellä Inkerin kirkon tilannetta.

Hän luki lapsena Inkerin kirkosta, jonka Pyhän Marian seurakunnan kirkonkirjat salakuljettiin turvaan. Piispa Kuukauppi otti Juhaniin yhteyttä vuonna 2002 kehottaen häntä hakemaan kyseessä olevan seurakunnan kirkkoherraksi ja niin tapahtui, Juhani Pörsti tuli valituksi.

Inkerin kirkon juurista

Kirkon juuret ovat 1600-luvulla, jolloin suomalaisia evankelis-luterilaisia muutti Savosta ja Karjalan kannakselta Stolbovan vuonna 1617 solmitun rauhan jälkeen Ruotsin hallintaan siirtyneelle Inkerinmaalle. Vuonna 1655 Inkerissä oli 58 evankelis-luterilaista seurakuntaa, niillä yhteensä 36 kirkkoa. 2000-luvulla seurakuntia on 85, niissä jäseniä 15000.

Pyhän Marian kirkko valmistui

vuonna 1805 ja kirkon juuret ovat syvällä Pietarin historiassa.

Pyhän Marian kirkko on tuomiokirkkoseurakunnan kirkko.

Neuvostoaikana Pyhän Marian kirkkorakennusta käytettiin varastona.

Inkerin kirkko toimii mm.: (esimerkkinä Pyhän Marian kirkko)

- Pyhäkouluja, kuoroja lapsille ja nuorille, aikuisille
- Diakoniatyötä, yhä enemmän Jumalanpalveluskielenä venäjä
- Burjatiassa, Mongolian rajalla Ulan-Uden kirkko, Inkerin kirkko palvelee myös itäisen Siperian suurinta väestöryhmää, burjaatteja.
- Muurmanskiin Jäämeren rannalle valmistumassa oma kirkko
- Kelton Teologinen Instituutti opettaa kirkon toimijoita antaen valmiudet työskennellä kirkon tehtävissä, kirkolla on lähetys-tehtävä
- Musiikilla on suuri merkitys, lapsi- ja nuorisotyö on kirkon helmi: kirkko järjestää suosittuja konsertteja
- Pyhän Marian kirkossa järjestetään nuorten hengellisen musiikin festivaalit
- Lahjoittajien määrä on kasvussa mahdollista seurakunnan toiminnan
- Syksyksi 2017 rippikouluun on ilmoittautuneita 16-80 ikävuosien välillä; Inkerin kirkko on kasvava evankelis-luterilainen "lin-

Pörstit Solovetskin teloituspaikalla

noitus” Venäjällä. Tällä hetkellä Suomesta seurakuntaan puhumaan aikova tarvitsee erityisen viisumin Venäjän vaatimuksesta - Kirkko tekee katulapsityötä, joille on perustettu omat työryhmät elämän arjen harjoitteluun, jotta he voisivat palata omien perheittensä pariin; lapset ovat kaduille hylättyjä, särkyneistä kodeista. Lasten ja äitien tukikeskuksesta DIKONIsta tuli joulukuusta 2011 alkaen ympärivuorokautinen koti lapsille, jossa asuu yli 20 lasta. Valtion virallinen taho ei huolehdi perittomista lapsista

Viipuri on vuokrannut DIKONILLE uudet tilat, joissa on 8 työntekijää. Suomen Lähetysseuran Lasten Pankki on valinnut DIKONIN tukikohteekseen - Naisten panos vapaaehtoisuudessa on suuri, kirkon neljästä eri työmuodosta kolme toimii naisen johdolla.

Tämä lauantai oli selkeä ja miellyttävä kokemus kohdallani. Mitä enemmän saa oikeaa tietoa, sitä vähemmän luulee tietävänsä.

TAITEILIJAKSI SUVUN NAISTEN VANAVEDESSÄ

Riikka Mahlamäki-Kaistinen

Taiteilija Hannele Kylänpää on kiinnostunut inkeriläisistä juuristaan.

Pronssinen kissa kurottaa eteenpäin. Se näyttää vaanivan jotain ja valmistautuu jo hyppäämään ehkä peltohiiren niskaan. Toisaalla rustiikkisen rosopintainen anka taapertaa eteenpäin ja ko-measarvinen karioeläin kahlaa vedessä.

Teokset ovat taiteilija **Hannele Kylänpään** käsialaa. Hänestä tuli taiteilija pitkälti äidinperintönä. Terijoella syntynyt äiti toimi posliinimaalauksen opettajana ja tämän kaikki sisaret harrastivat maalausta. Äiti eli omaa sukua **Hilja Vihko**, jonka suku oli tullut Valkeasaaresta. Perhe oli siis juurtensa ja asuinpaikkansa kautta iloinen sekoitus Karjalaa ja Inkeriä.

– Monikulttuurisuus oli osa Terijokea. Siellä oli paljon kesävieraita, puhuttiin useita kieliä ja eri kulttuurien ihmiset elivät sovussa keskenään.

Kylänpää arvelee muuton kasinokaupungista pieneen Tuusulan Tuomaalan kylään vuonna 1939 olleen kulttuurishokki. Vaikeaa oli toki lähteminenkin, mutta päätyminen ihan toisenlaiseen henkiseen ympäristöön vaati sekin voimia.

– Ihmiset olivat täällä niin erilaisia. Hiljaisen maalaiskunnan seuraelämä ei ollut yhtä vilkasta ja kylä oli melko sulkeutunut. Uuteen kotikuntaan kotiuduttiin kuitenkin ja se koettiin pian omaksi.

Taiteilija Hannele Kylänpää esitteli presidenttiparille teoksiaan Kultarannan näyttelyn avajaisissa vuonna 2016.

Kuva: Katri Makkonen/Tasavallan presidentin kanslia

Kylänpää on osallistunut usealle Suomen Inkeri-liiton puheenjohtaja **Alina-Sinikka Salosen** vetämälle Inkeri-retkelle. Suvun historia ja alkuperä kiinnostavat kuvataiteilijaa.

– On kiva vähän tutkia omia juuria. Olen sitä kautta saanut myös uusia ystäviä ja löytänyt yllättäviä sukulaisia, Kylänpää sanoo.

Varsinaiseen sukututkimukseen hän ei ole kuitenkaan ryhtynyt. Suvun vaiheet tuntuvat liian sokkeloisilta ja monihaarisilta. Hän sanoo jättävänsä tutkimukset muiden – asiaan paremmin vihkiytyneiden hommaksi.

Kylänpää sanoo inkeriläisyyden ja karjalaisuuden näkyneen lapsuudessa lähinnä äidin murteessa.

– Aika uusmaalaisesti sitä elettiin. Mutta se on jäänyt mieleen,

että kun äidin ystäviä Terijoen ajoilta tuli kylään, äiti aina iloitsi että ”Terijoen työt” tulevat. Näin vaikka työt olisivat olleet jo 70-vuotiaita, Kylänpää nauhrauttaa.

– Ja kun äidin sisarukset olivat koolla, meno oli varsin iloista. He hauskuuttivat keskenään meitä lapsiakin.

Äiti ja tämän sisaret eivät koskaan palanneet kotikulmilleen.

– He eivät halunneet. Sieltä oli hauskoja ja hyviä muistoja, mutta lähtö oli niin kova paikka, ettei sitä haluttu palata muistelemaan, Kylänpää arvelee.

Kylänpää sanoo taiteilijaksi ryhtymisen tapahtuneen melkein itsestään.

– Se tuntui luontevalta kun kaikki lähipiirin naiset harrastivat taidetta. Äiti myös tietenkin suosi piirtämistä ja maalaamis-

ta. Siitä se sitten lähti eikä ole sen järkevämmäksi ammatinvalinnaksi muuttunut, Kylänpää naurahtaa.

Kylänpää tunnetaan ennen kaikkea hänen veistoksistaan, vaikka hän tekee myös maalauksia. Kuvanveiston pariin hänet innosti Oriveden opiston opettaja **Liisa Ruusuvaara**, joka katsoi Kylänpään luonteen sopivan hyvin kuvanveistoon.

– Kuvanveisto vaatii tiettyä käytännön maalaisuutta eli sitä että on helppoa käydä käsiksi töihin – raskaisiinkin.

Kylänpää sanoo kuvanveiston olevan usein varsin fyysistä. Näin varsinkin tehtäessä isoja töitä, joihin täytyy tehdä runko lujasta materiaalista esimerkiksi hitsaamalla.

”Siihen täytyy luottaa, että luomisen into tulee aina takaisin.”

Kylänpää opiskeli Oriveden opiston ohella Taideteollisen korkeakoulun iltakoulussa ja Taideakatemiassa. Näistä jälkimmäisessä hän myös opetti lähes kymmenen vuotta. Nyt Kylänpää on jo eläkkeellä. Ensi vuonna vuosia kertyy pyöreät 70. Eläkkeellä olo ei kuitenkaan tarkoita sitä, että työt olisivat kokonaan jääneet. Viime vuonna Kylänpäällä oli neljä näyttelyä. Yksi niistä oli Suomen tasavallan presidentin kesäasunnolla Kultarannassa, jossa vieraillee vuosittain yli 20 000 kävijää. Näyttely oli presidentti **Sauli Niinistön** kutsunäyttely.

Kylänpää sanoo, että näyttelyiden välissä täytyy muistaa vetää

vähän henkeä. Kun näyttely on ohi, tulee hetkeksi hapuileva olo.

– Sen jälkeen pitää vähän matkustaa ja hoitaa kotiasioita, jotka on jäänyt tekemättä. Sillä silloin kun tehdään työtä, sitä tehdään täyspäiväisesti. Kylänpään motto onkin ”yritä parhaasi, mutta muistaa pitää välillä taukojakin”. – Siihen täytyy luottaa, että luomisen into tulee aina takaisin.

Kylänpään julkisia teoksia ovat mm. Rovaniemellä sijaitseva suurikokoinen Äiti Lappi-patsas, Pasilassa sijaitseva Vedet-teos ja Silja (Frans Emil Sillanpään romaanin Nuorena nukkunut päähenkilö) Hämeenkyrössä.

Taitelija sanoo oman menneisyyden käsittelyn olevan tärkeää taiteessa. ”Aiheet kumpuavat lapsuudesta, joka elettiin metsän keskellä.”

Palkintoja ja tunnustuksia:

1976 Suomen Taideyhdistys: Dukaattipalkinto

2008 Suomen Taideyhdistys:

Tunnustuspalkinto merkittävästä elämäntyöstä

2012 Taiteilijaeläke

VALLUN VAELLUS osa 2

Valma Karlssonin muistelmien pohjalta muokannut Alina-Sinikka Salonen

Jatkoa Inkeriläisten viestissä nro 3/2017 alkaneelle tarinalle VIROSSA

Vasta Tartossa pääsimme jaloittelemaan ja me lapset lähdimme heti kerjäämään ruokaa. Virossakin oli pula ruuasta, mutta onnistuimme saamaan keitettyjen perunoiden kuoria ja kahvinpo-roja, joista äidit paistoivat ”kak-karoita” eli lättyjä. Makua en enää muista, mutta ”sittaa sanallein” kyllä ne suurimman nälän poistivat. Matka jatkui. Meidät kuljetettiin melkein Latvian rajalle, Jögevestiin. Siirtopaikaksi oli valittu seutu, jossa oli vapaita asuntoja ja mahdollisuus työn saantiin.

Talo, johon jouduimme, oli nimeltään Suvi. Se sijaitsi lähellä Emajokea. Vanha emäntä hoiti karjaa ja taloa vaimostaan eronneen poikansa kanssa. Poika oli kanttori ammatiltaan, ja hänen perheessään oli kaksi poikaa, jotka asuivat äitinsä kanssa Tartossa.

Täällä siis piti aloittaa ”uusi elämä” ja opetella vieras kieli. Tulimme tyhjin käsin ja olimme kaukana kotiseudulta ja erillään sukulaisista. Kaikki oli taas muuttunut. Liekö ollut enää elämänhaluakaan, mutta siitä vain oli alettava elää eteenpäin päivä kerrallaan. Aluksi olin itkenyt äidille: ”Maama, mennään pois täältä, mennään kotiin.” Kun sotaa loppuu, mennään kotiin, lupasi äiti.

Talossa oli muutama lehmä ja

sonni, ja niitä äiti rupesi hoitamaan. Ruokaa oli niukasti tai ainakaan meille ei sitä annettu. Näimme suorastaan nälkää. Vanhaemäntä oli saituuden perikuva. Ainainen nälkä kur-ni vatsassa. Onneksi talossa oli muutama ”onnellinen kana” jotka munivat milloin mihinkin. Kun äiti löysi kananpesän ladosta, sai hän sieltä pihistettyä muutaman munan meillekin. Teimme reiän munan päihin ja ryystimme onnellisina sisällön suihimme. Kun äiti oli lypsällä, saimme juoda vasta lypsettyä lehmänlämmintä maitoa mukis-ta, ja äitikin joi sitä lypsämisen välillä.

*”Maama, mennään
pois täältä, mennään
kotiin.”*

Koska Niina oli jo iso tyttö, 11-vuotias, pantiin hänet kylän lehmiä paimentamaan. Aitoja ei ollut peltojen ympärillä, vaan paimen vahti, etteivät elukat päässeet kielletyille alueille. Olin joskus hänen mukanaan, mutta en koko päivää. Aamulla, kun äiti herätteli Niinaa, oli Niina pyytänyt: ”Anna minun nukkua vielä edes viisi minuuttia”. Noustava oli ja lähdettävä karjan kanssa paimeneen. Nukuimme kesällä ladossa, koska siellä ei ollut syöpäläisiä. Talossa oli niin torakoita kuin pienempiäkin elukoita! Siellä oli myös kaksi

Kadonneesta isästä on jäänyt vain tämä yksi – jo rypistynyt ja kulunut – valokuva.

koiraa, schäfer ja mäyräkoira, jotka mielellään lähtivät päiväksi paimenen mukana.

Eräänä kauniina päivänä, kun Niina paimensi lehmiä joen varressa, pillastui sonni jostain syystä ja hyökkäsi Niinan kimp-puun. Se runnoi ja heitteli häntä sarvillan ja mörisi vihaisena. Onneksi talon väki oli lähellä heinätöissä, äiti heidän mukana. He huomasivat tapauksen ja riensivät juosten apuun. Pelkäsivät, ettei työstä ole enää kuin riepuja jäljellä.

Kun sonni saatiin taltutettua ja kiinni, nähtiin, mitä Niinalle oli tapahtunut. Verta ei tullut mistään, mutta hän ei pystynyt kävelemään. Härkä oli runnonut lonkan sijoiltaan. Äiti kantoi hänet latoon heinien päälle

ja tilannetta seurattiin pari päivää, ennen kuin häntä lähdettiin viemään sairaalaan. Sisko vietiin hevoskyydillä Valgan sairaalaan, ja sinne hän jäi hoidettavaksi.

Siellä yritti lääkäri panna jalkaa paikoilleen, mikä ei kuitenkaan onnistunut. Kun äiti meni Niinaa katsomaan, olivat tyttö ja sänky täynnä torakoita. Syöpäläisiä oli kaikkialla, niin kotona kuin sairaalassa. Ennen pitkää Niina pääsi sairaalasta pois, mutta jalasta ei tullut enää kunnollista koskaan. Se vaivasi häntä lopun elämää. Niina kuoli vuonna 2009.

” Härkä oli runnonut lonkan sijoiltaan.”

Nyt olivat lehmät ilman paimenta, mutta olinhan minä olemassa. Olin 5:n vanha, kun jouduin lehmiä paimentamaan. Aamulla aikaisin herätteli äiti minut ja siitä vain oli lähdettävä ajamaan kantturoita laitumelle. Onneksi lehmät tiesivät, mihin mennä, ja olihan minulla paimenessa mukana mäyräkoira, Taxi. Muistan, että kun koira oli lähellä, en pelännyt metsäsäkään. Leikin jotain mättäällä koira vieressäni ja vahdin, ettei karja päässyt kielletylle laitumelle. Sonni oli teurastettu heti tapauksen jälkeen, joten siitä ei enää ollut pelkoa.

Muistan erään kerran, kun olin mielestäni ollut jo ihan pitkän päivän paimenessa. Ajoin väsyneenä karjan kotiin lypsyä varten. Veräjällä oli vanhaemäntä vastassa ja torui: ”Ei vielä saa tuoda niitä lypsyille, päivä on vasta puolessa.” Ei auttanut

muu kuin viedä karja takaisin syömään, ja kyllä sitä menttiinkin vauhdilla! Ropsautin lehmiä vitsalla pylyyn, niin että tuntui!

Toinenkin onnettomuus sattui perheellemme. Eräänä aamuna äiti oli valjastamassa hevosta kärriksen eteen, kun hevonen äkkiä käänsi ahterinsa ja potkaisi häntä kasvoihin. Potku sattui hampaisiin, ja veri valui solkeenaan. Ylähampaat työntyivät ikeniin ja alahampaat irtosivat alaleuasta. Ei muuta kuin sama hevonen kärriksen eteen ja hammaslääkəriin lähi kylään. Siellä lääkäri yritti tehdä parhaansa, kiskoi ylähampaat oikeaan asentoon ja paineli alahampaat omiin paikkoihinsa. Muuta ei voitu tehdä.

Näin sai äiti ensiavun ja palasi tuskaisena kotiin. Voin kuvitella mikä tuska ja kipu äidillä oli. Ei

ollut aspiriinia eikä muitakaan särkylääkkeitä siihen hätään.

Vielä tämäkin onnettomuus piti sattua. Miksi? Oliko Jumalalla huolenaan tärkeämpiä asioita? Missä olivat suojelusenkelimme, kun antoivat tämän tapahtua? Iltaisin äiti aina sanoi ennen nukkumaan menoa: ”Rukoillaan tytöt yhdessä ja siunataan itsemme”. Rukoilimme joka ilta ja pyysimme Jumalan siunausta itsellemme ja sukulaisillemme. Äiti oli opettanut meille myös esirukouksen jalon taidon. Pitkään aikaan äiti ei voinut syödä muuta kuin velliä. Suu oli pitkään arka ja kipeä. Vasta Suomessa hampaat hoidettiin, ja hän sai suuhunsa uuden kauniin kaluston.

Kesällä joen ranta oli Niinasta ja minusta mieluinen leikkipaikka. Siellä me myös äidin kanssa

Valma vierailulla sukulaisten luona Sablinassa. Kuva on otettu Topi-enon portailta.

Valma on kuvassa iloisimmin hymyilevä takarivin nainen..

Kuva otettu joskus 1970–1980-luvulla.

istuimme yhdessä ja ryystimme salaa kananmunia. Niinan kanssa sain iltaisin mennä rantaan, mutta yksin en. Emme osanneet kumpikaan vielä uida, mutta kova halu oli oppia. Niina oli kuullut jostain, että kun kastelee tyynyliinan ja pyöräyttää siihen ilmaa, saa siitä hyvän kellukkeen ja sen varassa voisi jopa uida. Tuumasta toimeen! Joki oli rannasta matala, mutta keskeltä melko syvä. Isosisko täytti tyynyliinan ja lähti iloisena polskuttelemaan. Minä seurasin häntä kateellisena rannalla. Hän todella pysyi pinnalla ja minun mielestäni osasi jopa uida. Mutta seuraavassa hetkessä virta alkoi viedä Niina, tyynyliina tyhjени ilmasta, ja tyttö rupesi vajoamaan. Minä huusin kurkku suorana: ”Niina hukkuu! Niina hukkuu!” Onneksi hänen jalat tavoittivat joen pohjalla olevan kiven ja hän pääsi siihen seisomaan. Siellä hän onnettomana seisoi keskellä jokea.

En tiedä, miten hän sieltä selvisi rannalle. Varmaankin pyöräytti tyynyliinaan taas ilmaa ja räpiköi sillä rantaa kohti. Kyllä äiti oli kauhuissaan, kun kuuli, kuinka lähellä hukkuminen oli. Siihen loppuivat Niinan uima-reissut ja meidän joenrannassa leikkiminen ilman äidin valvo-vaa silmää.

Virossa Niina ehti käydä myös koulua, vaikka ei kieltä hyvin osannutkaan. Matkaa kouluun oli muutama kilometri, ja tien vieressä kasvoi sankka metsä. Monta kertaa häntä oli koulu-tiellä pelottanut. Todellinen pelon paikka oli tapaus, jonka kylässä asuva nuori nainen meille

järjesti. Hänet oli kuulemma sulhanen jättänyt, ja tyttö parka sekosi kokonaan.

Pyhäaamuna, kun äiti ja talon emäntä olivat poissa, tuli tämä nainen meille ja rupesi tunkemaan leivinuuniin paperia ja sytykkeitä. Hän uhkasi paistaa meidät leivinuunissa. Sulki meidät sisälle huoneeseen ja lähti etsimään tulitikkuja. Onneksi vieraasta talosta ei niitä löytynyt, eikä nainen saanut uunia syttymään. Pian tuli äiti kotiin ja pelasti meidät naisen kynsistä. Olimme kaikki peloisamme ja kauhuissamme, mutta onneksi naisen isä tuli meille tytärtään etsimään. Nainen sidottiin köysiin, ja toimitettiin mielisairaalaan. Siitä asti olen pelännyt ”erikoisia ihmisiä”.

”Hän uhkasi paistaa meidät leivinuunissa.”

Sitten saimme kuulla, että lähellä on muitakin inkeriläisiä. Heiltä kuulimme, että Suomi ottaa pakolaisia vastaan, ja että osa oli jo lähtenytkin sinne Suomalai-valla. Kukaan ei tiennyt, oliko Suomessa elämä parempaa kuin täällä, mutta ei se ainakaan huonompaa voinut olla. Virossa meillä ei ollut edes kenkiä, kuljimme ”kurppuset” jaloissa kesät, talvet. Ne oli lehmän nahasta tehdyt tossut, jotka nyörillä sidottiin jalkoihin. Olisimme halunneet oikeat kengät, mutta niitä ei saanut mistään, eikä äi-

Niina-sisko on saanut lapsuuden kodissa asuessamme hienon merimiespuvun ja Vallullakin on päällään hieno pitsikaulus. Kuva on otettu noin 1939-1940.

dillä olisi ollut rahaa, millä ostaa. Äiti lupasi, kun sota loppuu, ostaa punaiset kengät kummallekin. Haaveilin kengistä joka ilta ja lopuksi halusinkin ihan kultaiset remmikengät.

Lähdimme eräänä sunnuntaina näiden inkeriläisten luo ottamaan selvää, miten mekin päästäisiin Suomeen. Oikaisimme joen yli jäätä pitkin, ja perillä olikin oikea juhla. Saimme ker-rankin syödä vatsamme täyteen hyvää ruokaa. Silloin äiti päätti, että mekin lähdemme Suomeen, koska nämä tuttavatkin olivat lähdössä, vaikka heillä täälläkin oli näin hyvä elämä. Hyvästelimme ystävät ja lähdimme kotimat-kalle. Mutta kauhistuimme, kun tulimme joen rantaan! Aurinko oli sulattanut jään, ja vesi virtasi jään pinnalla. Mitä tehdä? Kiertotie olisi liian pitkä kulkea jalan.

Silloin äiti päätti, yli mennään ja jos hukumme, hukumme ainakin kaikki yhdessä. Hän otti meitä kädestä kiinni ja laskeudimme joelle. Jää ritisi ja rätsisi, mutta kesti painomme. Kurpuset ja jalat kastuivat, mutta pääsimme onnellisesti toiselle rannalle. Kiitimme Jumalaa, joka oli pelastanut meidät hukkumiselta. Nyt olivat suojelusenkelit kerrankin paikalla. Kiitos siitä! Äiti ilmoitti meidät lähtevien joukkoon, ja aloimme odottaa lähtöä Suomeen. Vanhaemäntä pelotteli meitä sillä, että monet laivat ovat ajaneet miinaan ja uponneet. Mutta se ei äitiä pelottanut. Parempi meren pohjassa kuin täällä kurjuudessa!

SAAVUMME SUOMEEN

Ensimmäiset lähdöt Paldiskista Hankoon tapahtuivat maaliskuun lopussa 1943. Meidän matkamme alkoi vasta toukuussa 1944. Lähdimme Valgasta ja matkustimme junalla Kloogan leirille. Sieltä jatkoimme Paldiskiin. Kaikkiaan Suomeen siirrettiin noin 63.000 inkeriläistä.

Monet olivat varoitelleet, että meri on miinoitettu ja hukutte sinne, mutta äidin mielestä parempi sekin kuin elämä Virossa. Saavuimme 15.5.1944 onnellisesti Hankoon, s/s Suomi-laivala. Merenkäynti oli ollut kovaa, ja pieni laiva keikkunut kuin lastu laineilla. Niina oli ollut merikipeä, eikä me muutkaan oltu hyvässä kunnossa, mutta sentään hengissä! Hangosta meidät siirrettiin junalla 19.5.1944 Mellilään karanteenileirille.

Leirien tehtävät määriteltiin seuraavasti:

- 1) väestön lopullinen luettelointi ja kirjaaminen
- 2) varustetaan tarpeellisella vaatetuksella
- 3) hankitaan oleskelu- ja työluupa Suomesta
- 4) jaetaan väestö ryhmiin sen mukaan, sijoitetaanko se suoraan mautiloille, oppilaitoksiin, lastenkoteihin tai erilaisille työleireille
- 5) järjestetään väestön terveydenhoito sekä
- 6) harjoitetaan väestön keskuudessa tarpeellista valistus- ja opetustoimintaa.

Valistustoimiston päällikkönä toimi kansanrunouden tutkija, filosofiantohtori, dosentti Martti Haavio.

Äidillä oli Suomeen tullessa 296 mk ja kaksi tyttöä huollettavana. Leirillä saimme ruokaa ja rokotuksia – ja tietysti meidät ensimmäiseksi vietiin täisaunaan. Oli tarkoitus viipyä 3 viikkoa, me olimme 8.

Heinäkuussa saimme siirron Mynämäelle. Työpaikat valittiin karanteenileireillä työvoimapiireistä tulleiden työnantajien tilausten perusteella. Olimme taas alkamassa uutta elämää vieraalla maalla. Suomessa puhuttu kieli poikkesi meidän Inkerin murteesta, joten suomenkieli tuotti alussa vaikeuksia.

Mynämäen asemalle saavuimme junalla 29.7.1944. Meidät sijoitettiin maalaistaloon Mynämäen Kukolaan, Pietilän taloon. Kallerenki oli meitä hevosella vastassa. Isäntä, Aapeli, oli silloin vielä sodassa ja Maire-emäntä tarvit-

si kipeästi työvoimaa. Talo oli vaalea ja komea, kuin kartano. Asuimme vinttikamarissa. Äiti joutui taas lehmiiä hoitamaan ja osallistumaan pelto töihin. Täällä oli sentään laitumet aidattu, ettei Niinan tarvinnut lehmiiä paimentaa.

Myöhemmin tuli isäntä sodasta, ja silloin meitä tyttöjä ajettiin koko ajan työhön. Kerran sai Niina auringonpistoksen peratessaan kasvimaita. Hän makasi varjossa, oksenteli ja teki melkein kuolemaa. Sen jälkeen opittiin, että lakki pitää olla päässä, jos auringossa oleskelee pitkään.

Syksyllä 1944 aloitimme koulun Tarvaisten koulussa, minä ensimmäisellä luokalla, ja Niina ehkä neljännellä tai viidennellä. Koulussa minua ruvettiin kutsumaan Valmaksiksi. Maire-emäntä oli sitä mieltä, ettei täällä voi kukaan olla Valentina! Koulu oli minusta kiva paikka. Siellä suomalaisten lasten kanssa opin pian suomenkielen ja inkeriläinen murre unohtui. Pulpetit olivat kahden istuttavia ja mustepullon kolo oli sen oikeassa kulmassa ja kynän paikka, ura, pulpetin yläreunassa. Minulla oli letit päässä ja essu hameen päällä, niin kuin muillakin tytöillä siihen aikaan.

”Koulussa minua ruvettiin kutsumaan Valmaksiksi. Maire-emäntä oli sitä mieltä, ettei täällä voi kukaan olla Valentina!”

Opettajani oli Maire Rauhala ja Niinalla oli Annikki Raitakari. Minua ei pahemmin kiusattu, mutta kerran muistan itkeneeni katkerasti. Joku pojista oli huutanut minulle: ”Senkin RYSSÄ!”. Kun tulin itkien kotiin kysyin maamalta, olenko minä ryssä, ja mitä se tarkoittaa? ”Älä välitä, emme me ryssiä ole, se on haukkumanimi venäläisille”, lohdutti äiti. Aika kummallista, kotimaassa olimme ”tuhnia” ja täällä ”ryssiä”. Se sana tuntuu minusta vieläkin pahalta kuulla ja aina otan jostain syytä itseeni. Mikä ja kuka minä oikeastaan olen? Missä olisi oikea paikka meille? Opin ymmärtämään, että olemme siirtolaisia, mutta emme niin kuin karjalaiset evakot, emmekä kuulu oikein mihinkään ryhmään.

Niinan luokkatoverit olivat jo vanhempia, eivät-kä häntä pahemmin haukkuneet. Opettaja kyllä yritti pitää meidän puoliamme ja selittää, keitä me olemme, sillä inkeriläisiä oli koulussa muitakin. Ylemmillä luokilla ei minuakaan ”ryssitelty”. Mutta koska sukunimeni oli Susi, sain kuulla olevani ”paha susi”. Sille ei nyt voinut mitään, kun nimi oli, mikä oli! Vähitellen rupesimme kutsumaan ”maamaa” äidiksi, niin kuin suomalaisetkin lapset kutsuivat äitejään.

Kun kaikesta oli pulaa, piti kaikki mahdollinen käyttää uudelleen. Sain Niinalta pieneksi jääneen takin, joka ensin ratkottiin ja käännettiin nurja puoli päällepäin ja ommeltiin minulle takiksi. Olin siitä ylpeä ja onnellinen, eikä muilla ollut sen kummempia vaatteita. Ompelijana oli Kopposen Liisa, inkeriläinen, joka asui naapurikylässä, ja hänen poikansa, Aarne oli luokallani. Siirtoväen Huollostsa saimme kengät, eikä äiti voinut vieläkään ostaa meille punaisia kenkiä. Saimme talosta ruuan, eikä rahapalkkaa aluksi ollut. Ruoka ja vaatteet olivat kupongilla. Sillä varmistettiin, ettei kukaan saanut liikaa. Kaikki oli säännösteltyä.

Ensimmäisen joulun Suomessa muistan hyvin. Koulussa oli jo aikaisin syksyllä ruvettu laulamaan joululauluja ja opettelemaan tonttuleikkejä. Olin innokas laulaja ja valmis esiintymään. Tonttuleikissä hyppelin tip-tappia kreppipaperista tehty tonttulakki päässä niin iloisena, että separot vain heilahtelivat.

*Kuvassa
Käkisalmessa
asunut Saima-täti
–
Vallun äidin sisko
– Niina-tyttärensä
kanssa.*

Tuli sitten jouluaatto. Emäntä oli valmistanut erilaisia jouluherkkuja, ja lupasi, että meille tulee myös joulupukki. Koulun kuusijuhlissa oli vierailut pukki, joten ymmärsin, että se tuo lahjoja myös kotiin. Sodan aikana ei Inkerinmaalla voinut joulua viettää. Se oli Neuvostovallan aikana jopa kiellettyä. Salaa joulua kuitenkin vietettiin. Olimme käyneet joulusaunassa, oli syöty jouluateria ja nyt odottelimme joulupukkiä.

Ensin kuitenkin piti Niinan mennä sulkemaan jokirannassa oleva tuulimoottori. Tuulimylly nosti Mynäjoesta vettä eläimille, ja koneisto piti välillä sammuttaa. Niinan lähdettyä, kuului hetken päästä eteisestä kolinaa ja pukki työnty harmaassa turkissaan sisälle. Saimme jokainen muutaman lahjan. Olin pahoillani, kun sisko ei tavannut pukkiä, mutta onneksi pukki jätti hänellekin lahjan. Kun Niina sitten tuli sisälle, kysyin: ”Tapasitko pukin pihalla?” ”En nähnyt, kun olin jokirannassa” vastasi sisko. Meni melko kauan, ennen kuin sain tietää, kuka meillä oli käynyt pukkina. Kun asia selvisi, romahti uskoni joulupukkiin!

Kouluajoista nousee mieleen käsin neulotut lampaanvillasukat, oikeat pässinpökkimät, jotka kuttivat ja pistelivät ihan sietämättömästi. Talvella niissä oli pakko mennä kouluun. Sama harmi oli muillakin lapsilla. Muistan, kuinka äiti iltakaudet kehräsi rukilla villoista lankaa, josta sitten nämä kamaluudet kudottiin. Äiti oli jo tuolloin hyvä tekemään käsitöitä.

Tarina jatkuu seuraavassa numerossa.

ARVO SURVO MONITAITOINEN INKERIN LÄHETYSPPAPPI

Isämme käsi kuivaa kyynleet. Kuva: Olli Hirvonen.

Tärkeä ja rakas vieraamme, Inkerin kirkon lähetyspappi **Arvo Survo** jäi vahingossa pois lehden numero 4 Kesäjuhla-jutusta. Nyt korjaamme asian ja julkaisemme Arvon luvalla yhden hänen kirjoittamistaan, säveltämistään ja laulamistaan Inkeri-aiheisista runoista, joka on syntynyt 7-8.12.1992 Hatsinassa.

Äitinä ja isoäitinä eläydyin Inkerin äitien kohtaloihin ja erityisesti omiin sukulaisäiteihin niin, että nenäliina oli kovin tarpeellinen väline laulua kuunnellessa. Laulun lisäksi kiitämme myös koskettavasta ja elämänmakuisesta pubeestasi.

Alina-Sinikka Salonen

INKERIN ÄIDEILLE

Sanat ja sävel: Arvo Survo

Rakas Inkerin äiti, kuinka sinua
kaipaan,
kasvos kurtuiset nähdä, katsees
kohdata jälleen!
Oi niin usein on kyynel vierryt
poskias pitkin,
musta murhe niin usein tuonut
valkoista hiuksiis...
Rakkautesi kesti maa kun mus-
taksi paloi,
kätes viimeisen korpun orpolap-
sille jakoi.

Rakkaat Inkerin äidit, äidit hei-
momme armaan,
kaipuu rintaani painaa nähdä jo-
kaista teistä!
Tarjoo katseenne voimaa elää
heimomme lasna,
elää lapsena Herran joka annettu
päivä.
Saamme yhdessä olla kerran
kirkkaudessa,
virran toisella puolla saamme lu-
vatun levon.

Oi te Inkerin äidit, oman hei-
momme emot,
kerran tulee se aika, jolloin yh-
dessä oomme;
silloin enää ei kyynel vierii poskea
pitkin,
musta murhe ei paina, enää äidit
ei itke...
Valkovaatteissa oomme valkeu-
dessa iäti,
taivaan Isämme käsi kuivaa kyy-
neles, ÄITI!

LYHYESTI

Kansalliseläin äänestyksen tulokset

Suomessa, Venäjällä ja Virossa tehdyn äänestyksen perusteella Inkerin kansalliseläimeksi on äänestetty JÄNIS, kansallislinnuksi PÄÄSKYNEN ja kansallispuuksi KOIVU.

1) Uusi kirja:

Taina, Matti. Esi-isien maassa. BOD – Books on Demand. Helsinki 2017.

Kirjan tilauskanavat ovat: mattitaina57@gmail.com, 040 8620 436, Ramsinniementie 14 A 17, 00980 Helsinki

Kirjan hinta on 25€ / kpl + mahdolliset postikulut

Kirjan toimitustavat ovat:

- Nouto kirjoittajan työpaikalta, osoitteesta Vilhonkatu 13, Helsinki, VR:n pääkonttori, Kansallisteatterin naapurissa
- Postitus tilaajan osoitteeseen
- suuremmat erät sovitaan erikseen.

2) Aikaisemmin ilmestynyt kirja:

Raevuori, Antero. Pykälä 58.1. Stalinin pitkä käsi. Auditorium Kustannusosakeyhtiö. Bookwell. Juva, 2014.

KIRJALUETTELO

MYYNNISSÄ OLEVAT KIRJAT

Tässä luettelossa olevia kirjoja ja muita tuotteita myydään Inkeriläisten sivistyssäätiöstä ja Suomen Inkeri-liitto ry:stä puh. 045 261 2342. Soita ja sovi lähetyk- tai toimitustavasta. Postitus- ja toimituskulut lisätään tuotteen hintaan.

<i>Kolomainen Mikko, Venjoelta Viinikkaan</i>	15,-
<i>Kuivanen Lilja, Inkerin vuotuisjuhlat</i>	5,-
<i>Ojala Ella, Ensimmäinen kevät</i>	5,-
<i>Pakki Nikolai, Inkerin kylän lähihistoria taiteessa</i>	10,-

<i>Pelkonen Hannu, Voihan venäjä</i>	5,-
<i>Pitkänen Eero, Paimenpoika Inkeristä</i>	10,-
<i>Pettinen Albert, Oppia, pelata, laulella</i>	5,-
<i>Pettinen Albert, Lauluja sekakuorolle (nuotit)</i>	5,-
<i>Savolainen Aatu,</i>	
Suomalainen sissisodassa I	5,-
<i>Krifors Lars (ent. Savolainen Aatu),</i>	
Oli onnistuttava II	5,-
<i>Seppälä Mikko-Olavi, Seppälä Riitta,</i>	
Hymyily, kyynel, laulu (Aale Tynnin elämäkerta)	10,-
<i>Sibvo Jouko (toim.),</i>	
Inkerinsuomalaisten kohtalo	5,-
<i>Sibvo Jouko ja Paaskoski Jyrki,</i>	
Inkerin kirkon neljä vuosisataa	30,-
<i>Störgren Aleksander,</i>	
Mutkainen tie vapauteen	5,-
<i>Suominen Hellin,</i>	
Mooses Putron elämäkerta	1,-
<i>Survo Arvo, Itku Inkerille</i>	5,-
<i>Taina Matti, Hyvästi Inkeri</i>	15,-
<i>Tuukkanen Saimi, Elämäni helminauha (muistelmat)</i>	5,-

MUUT TUOTTEET

Inkerin kartta, Mustonen v. 1933	12,-
Uusi tiekartta, Randefeldt v. 1992	10,-
Tie- ja kyläkartta Keski-Inkeri, Randefeldt v. 1993	10,-
CD-levy Minä tyttö,	
Helsingin Inkeri-kuoro	5,-
Inkerin isännänviiri ulkosalkoon	60,-
Inkerin pöytälippu + salko marmorijalustalla	28,-
Inkerin pöytälippu	18,-
Adressi surunvalitteluun	7,-
Rintamerkki Inkerin vaakuna	2,-
T-paita puuvillaa (koot XXS, M, L, XL)	5,-

TAPAHTUMAKALENTERI

Suomen Inkeri-liiton ohjelma: syksy 2017 – tammikuu 2018

Inkeri-iltapäivät pidetään Inkerikodissa Karjalatalon 2. kerroksessa, joulujuhla poikkeuksellisesti 3. kerroksessa, Wiipuri-salissa.

Näin pääset Inkerikotiin: osoite on Käpylänkuja 1. Sinne tulevat bussit 52, 56, 65 ja 69. Lähin pysäkki on Väinölänkuja, 200 m Karjalatalosta. Raitiotielinja 1 ajaa arkipäivinä (ei la). Lisää mahdollisuuksia: alle 1 km kävely Käpylän asemalta tai Pohjolankatua pitkin Mäkelänkadulta.

Aikataulu: klo 13.30 kahvi pientä korvausta vastaan, ilmoitusasioita ja pääohjelma klo 14.00.

La 11.11.2017 Irina Pukari

Tamperelaisen Irina Pukarin kertomus alkaa muistotilaisuudesta, kun isä kuolee Itä-Ukrainan Luhanskissa, ja aikuinen tytär asuu Suomessa. Isän perhe oli asunut sodan jälkeen Orivedellä, mutta joutunut Neuvostoliittoon palattuaan Tverin alueelle.

Irina on syntynyt Neuvostoliitossa vuonna 1961, mutta seuraavana vuonna perhe muutti takaisin Ukrainaan. Irina kertoo sukunsa tarinan 1920-luvulta alkaen, ja oman paluunsa isänsä suuresti ihaillemaan Suomeen.

La 2.12. Joulujuhla klo 14

Järjestämme KOKO PERHEEN joulujuhlan, joka pidetään poikkeuksellisesti **Wiipuri-salissa, Karjalatalon kerroksessa 3.** Ohjelman suunnittelee Paavo Ripatin kokoama työryhmä.

La 13.1. 2018 Martti Luukko

Martti Luukko toimii meille oppaana "Aikamatkalla Inkeriin". Luento ja keskustelua.

Hyvinkään Inkeri-kerho

Kokoontumiset seurakunnan aulakahviossa (Hämeenkatu 16) kello 14. Seuraavat kokoontumiset:

5.11., 2.12., 7.1., 4.2., 4.3., 8.4.

Huom! 2.12. kokoontutaan joulujuhlien merkeissä kuitenkin jo klo 13.

Ilmoittajille

Tapahtumakalenteriin toivotut ilmoitukset tulee toimittaa toimittajille lehden kakkosivulle ilmoitettuna aineiston vastaanotopäivään mennessä.

Tiedustelut:

Outi Mäkelä p. 040 708 1999 outi.makela@kolumbus.fi

Leila Salo p. 040 567 7065 leila.salo@hotmail.com

hyvinkaan.inkerikerho@hotmail.com

Lahden seudun Inkeri-seura

Kerhoillat joka kuukauden toinen maanantai alkaen kello 13 Luther kirkolla, osoitteessa Vuorikatu 37.

Kerhoiltojen kahvituksen sovimme vuorotellen jo edellisessä kokouksessa.

Kerhoilloista ja kokouksista tiedusteluihin vastaa Maria Lahti, p. 0400 841 741

maria.lahti.nikkari@gmail.com

Turun seudun Inkeri-seura

Beseda-teehtet Yhdessä-yhdistys ry:n tiloissa (Nisse Kavonkatu 3, Varissuo) parittomina keskiviikkoina kello 15.00 – 17.00. Beseda-teehtekiä vetää Eero Pellinen. Tarkempia tietoja voi kysellä seuran puhelinnumerosta 045 6687628

Juhlatilaisuudet Varissuon kirkolla (Kousankatu 6), kello 14 alkaen.

Palvelupiste, Uudenmaankadulla on toistaiseksi lopetettu.

Terveys- ja sosiaalineuvontapiste tiistaisin klo. 10 – 12 (Kousankuja 5) ja torstaisin klo. 10 – 12 (Katteluksenkatu 1, Vuokko). Muina aikoina neuvontaa saa seuran puhelinnumerosta.

Seuran uusi postitusosoite on: Lydyia Bazaleva (TSIS ry), Päivänousevanpolku 13 B 57, 20610 Turku.

Helsingin seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Anitta Iline anitta@inkeriseura.com tai p. 050-565 9805

Työpajat järjestetään Karjalatalon Inkerikodissa (Käpylänkuja 1, Helsinki)

Tiedustelut Toivo Tupin p. 040 578 3894

Kultaiset kädet

*Sillä on kultaiset kädet,
sanoi Inkerin nainen,
kun mies puut kaatoi, rakensi talon,
perkasi pellon, teki kellarin, ladon.*

*Sillä on kultaiset kädet,
sanoi Inkerin nainen,
kun mies teki puusta kipun ja kuksan
solmi tuohesta virsut ja päreestä kopan.*

*Sillä on kultaiset kädet,
sanoi Inkerin nainen,
kun mies veisti koivusta kehdon
ja raivasi laituriksi suon ja lehdon.*

*Sillä on kultaiset kädet,
sanoi Inkerin nainen,
kun mies lasta sylissä kiikutti
ja keinua verkalleen liikutti.*

*Sillä on kultaiset kädet,
sanoi Inkerin nainen,
kun mies silitti vaimon kättä,
ja vastoin rintaansa painoi tätä.*

*Sillä on kultaiset kädet,
sanoi Inkerin nainen,
kun mies elätti lapset, perheen,
hankki rahat, lämmön, eineen.*

*Sillä on kultaiset kädet,
sanoi Inkerin nainen,
kun oli kunnossa koti ja rakkaus
elämän rauha ja uskollisuus.*

Runon haltuunsa saanut Arvo Korkkinen ei tiedä runoilijan nimeä. ”Inkeriläinen mummo” oli asunut sota-aikana Vääksyssä eräässä perheessä. Ennen pakkoluovutusta Venäjälle hän oli havainnoinut perheen elämää ja näistä havainnoista syntyi Kultaiset kädet –runo.

Koska Isän päivä on lähellä tämän Inkeriläisten viestin ilmestymistä, lehden toimitus toivottaa sen välityksellä kaikille isille ja isoisille.

OIKEIN HYVÄÄ ISÄNPÄIVÄÄ!

